

Улога Акредитационог тела Србије у области оцењивања усаглашености - област еталонирања

Душанка Сантовац, АТС

ATC Akreditaciono telo Srbije

Оцењивање усаглашености

- Оцењивање усаглашености представља проверу да ли одређени производ, материјал, услуга, систем, процес или особа задовољавају захтеве релевантног стандарда или спецификације.
- Усаглашеност према међународним стандардима обезбеђује поузданост и приступ на светско тржиште
- ISO/ CASCO - представници земаља ISO чланица, техничких комитета и других међународних организација
  - Развој докумената заједно са International Electrotechnical Commission (IEC) и the European Committee for Standardization (CEN)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитација

- Део система инфраструктуре квалитета који укључује и оцењивање усаглашености и надзор на тржишту
- Крајњи циљ – Обезбеђивање усклађености са релевантним стандардом
- Акредитација – званично утврђивање компетенције организација за оцењивање усаглашености
- Компетенција – показана способност да се примене знање и вештина

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитација

формална потврда компетенције за одређене послове

Компетенција

технички захтеви
независност
непристрасност
захтеви који се односе на менаџмент

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО Споразум о техничким препрекама трговини

Чл. 6.1

Чл. 6.3

- Државе чланице СТО имају обавезу да прихвате резултате оцењивања усаглашености из других држава у случајевима када су примењиване процедуре оцењивања еквивалентне
- Две или више држава чланица могу закључити споразуме о међусобном признавању резултата тела за оцењивање усаглашености
- Ради потписивања споразума може се тражити испуњење одређених захтева укључујући и техничку компетенцију тела за оцењивање усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО ТБТ споразум – члан 6.1.1 Примена акредитације – компетенција и поверење

Акредитација обезбеђује верификацију техничке компетенције тела за оцењивање усаглашености

Члан 6.1.1

Акредитација примењивана у складу са релевантним међународним стандардом представља поуздан начин успостављање поверења

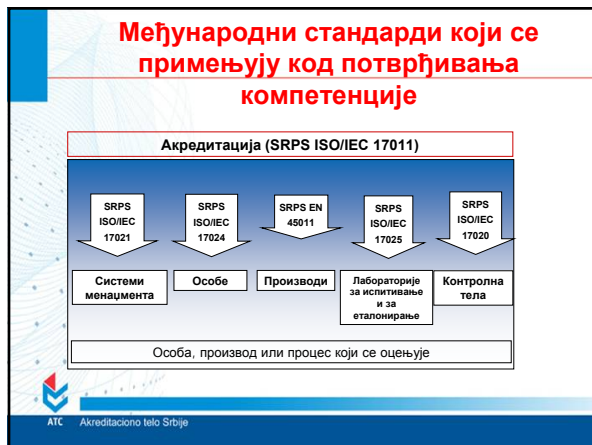
ATC Akreditaciono telo Srbije

Безбедност – главни циљ акредитације

- **Заштита јавног интереса**
  - Опште здравље и безбедност
  - Безбедност и здравље на раду
  - Заштита потрошача
  - Заштита животне средине
- **Обезбеђивање слободног протока роба и услуга**
  - Уклањање баријера трговини

ATC Akreditaciono telo Srbije

Значај акредитације

- Независна и непристрасна оцена компетентности тела која обављају испитивање, еталонирање, сертификацију и контролисање.
- **Акредитација је начин за успостављање поверења на тржишту производа и услуга**
- Повезивањем система акредитације у Србији са европским и светским системима акредитације обезбедиће се препознавање и прихватање резултата оцењивања усаглашености спроведеног у Србији.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Потписан Multilateral Agreement – MLA несметано кретање роба и услуга

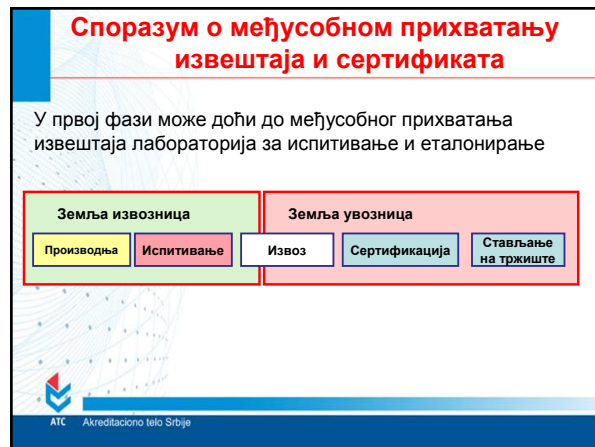
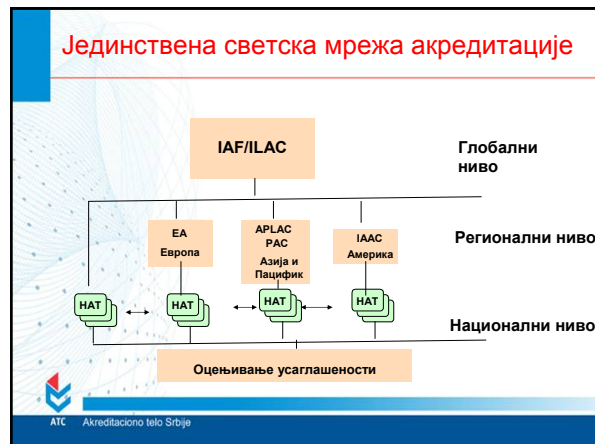
- **EA - 2/02 EA Policy and Procedures for the Multilateral Agreement** - Оцењивање акредитационог тела и акредитованих организација
- Циљ - стицање поверења да акредитационо тело спроводи оцењивања у складу са свим захтевима ISO/IEC 17011 стандарда, као и одговарајућим документима EA, ILAC и IAF.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Peer evaluation – Колегијално оцењивање ATC-а

- **12. фебруара 2009. године** ATC упутило Европском удружењу за акредитацију – EA захтев за колегијално оцењивање - „peer evaluation“
- **Предоцењивачка посета реализована од 2. до 5. марта 2010. године**
- **27. августа 2010. године** ATC упутило пријаву за проширење обима EA MLA/BLA за области акредитације медицинских лабораторија, сертификационих тела за сертификацију система менаџмента и сертификационих тела за сертификацију производа.
- **Почетком 2011. године уследиће EA колегијално оцењивање**

ATC Akreditaciono telo Srbije

- ### АТЦ – оснивач Влада Републике Србије
- У Србији акредитацију спроводи **Акредитационо тело Србије - АТЦ**. АТЦ је основала Република Србија као самосталну непрофитну организацију која спроводи Закон о акредитацији.
  - Акредитационо тело Србије** спроводи акредитацију на основу:
    - [Закон о акредитацији](#) ("Службени лист СЦГ", бр.44/2005),
    - [Одлуке о оснивању Акредитационог тела Србије](#) ("Службени гласник РС", бр.96/2006),
    - [Статута Акредитационог тела Србије](#),
    - Стандарда **SRPS ISO/IEC 17011** који садржи захтеве за рад националног тела за акредитацију
- АТЦ Акредитационо тело Србије

АТС – оснивач Влада Републике Србије

- Правила акредитације
- Пословника о квалитету
- Процедура, упустава и смерница [EA - European Cooperation for Accreditation](#) и/или [ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation](#) и/или [IAF - International Accreditation Forum](#)
- секторских закона и прописа
  - Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености производа са прописаним захтевима
  - Закон о метрологији
  - Закон о стандардизацији,
  - Закон о безбедности хране,
  - Закон о ветеринарству
  - Закон о заштити животне средине,
  - Закон о заштити ваздуха

ATC Akreditaciono telo Srbije

ШТА АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ РАДИ?

- утврђује компетентност организација за обављање послова оцењивања усаглашености и то: испитивања, контролисања и сертификације,
- утврђује компетентност организација за обављање послова **еталонирања**,
- утврђује и објављује правила акредитације,
- учествује у раду европских и међународних организација за акредитацију и заступа националне интересе у њима,
- води регистар акредитованих организација и друге послове из области акредитације.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Предлог Закона о акредитацији

- Чл. 11 до 12. садрже одредбе којима су **утврђени органи АТС, као и постојање саветодавног стручног тела и техничких комитета.**
- Предлагач је предвидео да су органи АТС: **управни одбор, директор и надзорни одбор.**
- Новим законом предвиђено је образовање **Савета за акредитацију као стручног саветодавног тела и сталних и/или привремених техничких комитета** за поједине области акредитације, који обављају послове експертизе за поједине области акредитације.

ATC Akreditaciono telo Srbije

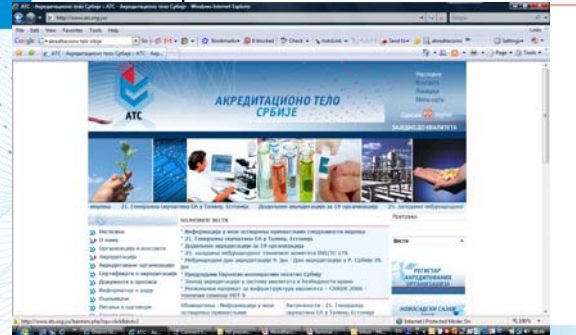
Предлог Закона о акредитацији

- Чл. 14 до 19. уређују **поступак акредитације.**
- Чл. 19. предвиђа да је **одлука по жалби коначна.**
- Чл. 20 до 22. дефинишу **прекограничну акредитацију** - усаглашавање са одредбама члана 7. Уредбе ЕУ о захтевима за акредитацију и тржишни надзор бр. 765/08 од 9. јула 2008. године.
- Члан 23. дефинише **надзор над радом АТС.** Предвиђено је да министарство надлежно за послове акредитације врши овај надзор, у складу са законом којим се уређује вршење послова државне управе.
- Чл. 24 до 27. утврђују се **прелазне и завршне одредбе.**

ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

ATC Akreditaciono telo Srbije

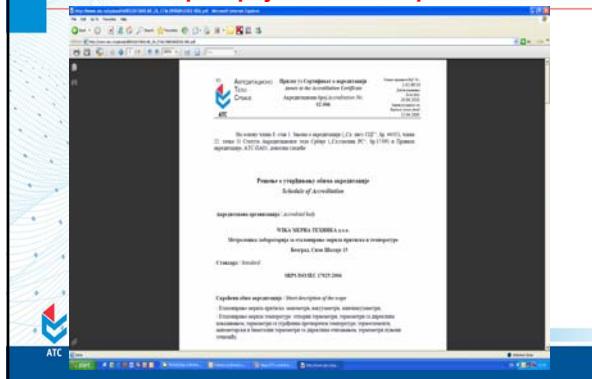
Регистар акредитованих лабораторија за еталонирање

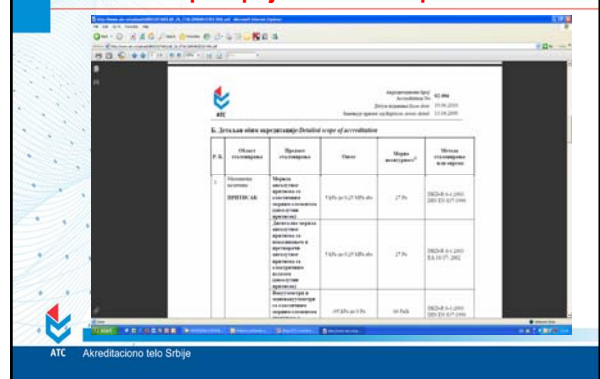
ATC Akreditaciono telo Srbije

Пример детаљног обим акредитације Лабораторије за еталонирање

Пример детаљног обим акредитације Лабораторије за еталонирање

АТЦ - Број акредитација 15.09.2010.године

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитација
Испитивање 17025	288
Испитивање 15189	3
Еталонирање 17025	32
Контролисање 17020	46
Сертификација производа 45011	15
QMS 17021	7
EMS 17021	5
FSMS 17021	2
OHSAS 17021	1

Укупно 389 акредитација

Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање SRPS ISO/IEC 17025 : 2005 – Структура

4 Захтеви који се односе на менаџмент

- 4.1 Организација
- 4.2 Систем менаџмента
- 4.3 Управљање документима
- 4.4 Преиспитивање захтева, понуда
и уговора
- 4.5 Подуговарање испитивања и
еталонирања
- 4.6 Набавка услуга и производа
- 4.7 Однос према кориснику
- 4.8 Приговори
- 4.9 Управљање неусаглашеним испитивањима
или еталонирањем
- 4.10 Побољшавања
- 4.11 Корективне мере
- 4.12 Превентивне мере
- 4.13 Управљање записима
- 4.14 Итерне провере
- 4.15 Испитивање од стране руководства

5 Технички захтеви

- 5.1 Опште одредбе
- 5.2 Особље
- 5.3 Услови смештаја и околине
- 5.4 Методе испитивања и еталонирања,
као и метода валидације
- 5.5 Опрема
- 5.6 Следљивост мерења
- 5.7 Узорковање
- 5.8 Руковање узорцима за испитивања
и еталонирања
- 5.9 Обезбеђење поверења у квалитет
резултата испитивања и еталонирања
- 5.10 Извештавање о резултатима

Прилог А: Упоредни преглед тачака са стандардом
ISO 9001 : 2000

Области еталонирања - искуство АТЦ-а

- Мерила масе (7 +4)
- Мерила температуре (13+1)
- Мерила влажности (5)
- Мерила влажнине (4)
- Мерила дужине (6+2)
- Мерила притиска (10+1)
- Мерила електричних величина (4+1)

Проширење области деловања АТЦ-а

- акредитација провајдера РТ шема

Организација РТ шеме за лабораторије за еталонирање, за основне величине (m, p, t, v...) отпочела је у септембру 2010. године од стране Дирекције за мере и драгоцене метале (ДМДМ, www.dmdm.rs) и АТЦ-а, а на основу потписаног Споразума о сарадњи (17. априла 2010. године) ове две институције.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Сарадња ДМДМ и АТЦ-а

Семинари - "Са акредитацијом у Европу" и "Акредитација – пут до задовољног потрошача" 22. јануара 2009. године односно 25.02.2010. године

ATC Akreditaciono telo Srbije

Обуке и информативни семинари током 2009. године

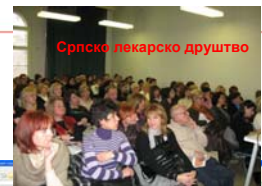

Састанци техничких комитета АТЦ-а

ATC Akreditaciono telo Srbije

Рад на подизању свести о значају акредитације

Студенти ФОН-а

ATC Akreditaciono telo Srbije

Циљеви АТС-а:

- Усвајање новог закона о акредитацији који је у скупштинској процедури
- Стална промоција значаја и улоге акредитације
- Унапређење сарадње са заинтересованим странама - ресорним министарствима, потрошачима, акредитованим организација...
- Подношење пријаве за чланство у IAF
- Успешан завршетак колегијалног оцењивања (EA Peer Evaluation) од стране EA.
- Успостављање електронског документ менаџмент

система